

A munkások alapítják meg a normákat

A szovjet gazdasági szótárban mind gyakrabban találunk a társadalmi normamegállapító iroda fogalmával. Erről a szaváról nemrég sokat beszéltek Moszkvában a gazdaság és az építés kérdéseivel foglalkozó összoroszországi értekezleten.

Mi is hát ez az új társadalmi szerv? Hogyan keletkezett és milyen szerepet játszik az ország gazdasági életében?

Réheztelenség

Mielőtt e kérdésekre válaszolnánk, meg kell említenünk, hogy a munkanormák megállapítása, annak a teljesítménynek a meghatározása, amelyet minden munkásnak fel kell mutatnia, fontos és nehéz feladat.

Az üzemek és a gyárak ösztönözni tulajdonosa esetén a munkások érdeke, hogy emelkedjen a munka termelékenység és hatékonysága, ez pedig az ő teljesítménynormái változásának állandó folyamatával függ össze.

Elsőzór-gyűléseken

A legutóbbi években a szovjet élet minden területén megnövekedett a dolgozók szerepe.

Az igazgatóság által javasolt normákat gyakorlati bevezetésük előtt a brigádok, részlegok, műhelyek gyűlésein régebben is megvitatották. Belorusszában az őrsei varróegységében 1961. őszén megszűntett egy új forma, amely lehetővé teszi, hogy a dolgozók tömegesen részt vegyenek a munkanormák megállapításában.

A normamegállapító társadalmi irodáról van szó. Belorusszában már 1962. végéig 400 ilyen szerv alakult, 2500 munkás és mérnök részvételével.

Később aztán ezek az irodák a Szovjetunió más közfoglalkozási és területi is megjelentek. A társadalmi normamegállapító irodák főleg az Urálban, a szverdlovski területen terjedtek el. Számuk itt meghaladja az 1300-at.

Milliókat érintő kérdés

A szverdlovski területen a társadalmi normamegállapító

irodák kezdeményezésére csupán tavaly több mint 70 000 normát vizsgáltak felül. A munkanormák megállapítása, mint ahogy N. Sz. Hruscsov mondta, az emberek millióinak érdekeit érintő nagy politikai kérdés. Éppen ezért a szovjet vállalatokban ezt a kérdést kollektíve oldják meg. A munkások mélysegesen megértve, hogy a vállalat munkájának megjavítása a szocialista társadalomnak előnyös, s ugyanezzel minden dolgozó jólétét is növeli, maguk segítik a helyes, technikai-megalapozott teljesítménynormák megállapításában.

Jakov Userenko

MINT A LABDA...

Miért a perpatvar a nagy bérházban?

Gyermekszívaj csap az ember fölébe, ha belép a szegedi Marx tér 1-es számú háztömb udvarára. A kis udvart öt hatalmas bérház fogja körül. Százhatvan lakó 350-nél több apró s nagyobb gyermekének kacagásától visszhangzanak a falak.

Pró és Kontra

Ez a vidám kép sajnos nem mindennapos. Napirenden vannak a civódások, veszekedések, a házgondnok és a lakók között.

— Türelmetlen állapotot teremtet — mondják néhelyek a házgondnokról. — Kibíratatlan az a nő. Nem lehet vele megmaradni egy környéken sem.

— Olyan trágárul beszél, hogy az már felháborító — kontrapéznek mások.

— Nem ismerik a házirendet — védekezik a gondnok. — Ha meg felforr a vérem, kikelnék magukból.

Meséltek a lakók olyan esetéről, amikor a gondnok egy 17 éves fiút felpofozott a lépcsőházban. A házgondnok pedig arról beszélt, hogy őt meg egy 16 éves gyerek pofozta meg, mert szűlt, ne a lépcsőházban javítsa a motorját.

— Ha betörik véletlenül egy ablak, nem állhatunk meg előtte — panasolja több lakó.

— Másra sincs már időm, csak arra, hogy az ablakokat

csináltassam a gyerekek után — felel a gondnok.

A gyerekek...

Szállnak a szavak, mint a labda s a viták okozói majdnem minden esetben a gyerekek: „az a fiú, a maga fia, az a szemtelen kölyök”.

Valóban a gyerekek okozták-e ezt az áldatlan állapotot? Ezt indultunk kideríteni a hatalmas bérházakba.

— A gyerekek reggeltől késő estig az udvaron vannak. Van olyan is, akinek a mamája kosárba kádja az ennyelőt s még ebédelni sem megy fel a lakásba. S hiába, a gyerek az gyerek. Rosszalkodik, viháncol, s ha a szűk játszótérrel a futball valamelyik ablakba röpöng, pillanatok alatt elcsitul a zsvaj s nincs gazdája a betört üvegnek. Különben sem lehetne futballozni az udvaron, mert körforgalmút van s balesetveszélyes a hely — mondja a gondnok.

— S lehetne ezen az állapoton segíteni?

— Enyhítené a gyerekek játékter-ínségét s talán megszüntetné a civakodásokat is, ha az udvar melletti kihaszálatlan területből játszótérrel csinálnak. Csak ehhez engedély kellene, egy-két vállalkozó férfi ki a drótkerítést új helyen állítaná fel.

A 16 ok

— S mit mondanak a lakók, hogy élhetnének béke-

Hová látogatnak legszívesebben a külföldiek

A statisztikusok részletesen feldolgozták az elmúlt év idegenforgalmának adatait, s egyebek között számba vették azt is, hol, milyen helységekre volt a legnagyobb a vendégjárás. A kimutatások szerint az idegenforgalmi ranglista első helyén Budapest szerepel, ahol egy év alatt összesen csaknem 340 000 külföldi fordult meg. A magyar főváros történel-

mi emlékeivel, nevezetességeivel és látványosságaival mintegy 75 000 szovjet, 43 000 román, 86 000 csehszlovák, 32 000 NDK-beli, 27 000 osztrák és sok más nemzetiségű vendég ismerkedett meg.

A rangsorban ezután a Balaton-part következik, amely az elmúlt esztendőben több, mint százezer külföldi látogatónak nyújtott hosszabb-rövidebb ideig pihenést, felüdülést és szórakozást. A magyar tengerpart leglátogatottabb helye Siófok volt.

A vidéki városok közül Sopronban járt a legtöbb külföldi vendég — számuk meghaladta a negyvenezretet — különösen sok Ausztriából érkezett látogató fordult meg a nagymúltú városban.

Az idegenforgalmi ranglista negyedik helyére a tavalyi „eredmények” alapján Debrecen került (több, mint 32 000 külföldi látogató) az ötödik helyre pedig a Dunakanyar — 22 000 határainkon túlról érkezett vendéggel. Érdekes, hogy a hegyvidékek között népszerűségben a Mátra vitte el tavaly a pálmát, de szoroson nyomában volt a Bükk és a Mecsek is. (MTI)

DR. KORDÉ IMRE

Szombaton jött haza külföldi útról, már a vonaton rosszul lett, este bevittek a klinikára és vasárnap délelőtt meghalt. A hír megrázkótt minden ismerőst, évfolyamtársait, akikkel tíz évvel ezelőtt végzett a szegedi egyetemen. 1928-ban született Dávodon, Bács-Kiskun megyében. A falusi gyermekmelőkek után a vonatozó diákkor, néhány évi munka, majd az egyetem következte. A tanári pályát választotta, az irodalmat és az anyanyelvet tisztelettel szeretve, nem pusztán tantárgyat, hanem emberi példaforrást talált benne, ez alakította ki magatartását, jellemét. Magabiztos volt minden munkájában, amit tanított és amire nevelt, ahhoz elsőzör önmaga igazodott. Ezért volt jó nevelő, s szerették tanítványai, kartársai és felettesei egyaránt a Ságyári Endre gyakorlati tanítványai. Egy évvel ezelőtt vette át a Szegedi Fialak Irodalmi Színpadjának vezetését. Munkáján nyomán magas kultúrájú, igényes műsorok kerültek színre, az előadásokat a szép magyar beszéd, a pontosság és az elemző átélés jellemezte. Munkája alakuló jellegűben, műveltség-főként marad fenn. Családja, barátai, társai is ismerősei mély szomorúsággal búcsúznak tőle ma délután 3 órakor a Belvárosi temetőben.

K. A.

űveg alján még löttyögött valami kis bor. Könnyű homok. No, ez jó lesz. Töltöttem, felzavartam kisé szódaival, így legalább futja meg egy pohárral. Ittunk.

Aztán ismerkedni kezdtem Kanadával. Tibor mesélt. Teljes nevén Székely Tibornak hívták. Emlékszem, tizenhat éves koromban én vittem el a SZEAC-ba boxolni. Ott aztán kaptam ruhát. Nem is kötött ki az ökölvívás mellett semmeddig sem. Abban az időben volt nekem még egy másik Székely nevezetű barátom, de hát azt Béliának hívták. A Tibor sehogy sem akart nőni, a Béla meg olyan horihorgas srác volt már abban az időben, hogy amiatt aggdogtunk, túlnővni a fogadalmi templom tornyát. Szóval mikor ez a két fiú egymás mellé állt, vagy az utcán ögyelegetek, hát nem valami épületes látványt nyújtottak. Béla már azóta orvos. Emez meg világgá ment.

Most arról mesélt, hogy milyen város az a Torontó. Ugyanis ott él. Ott — szerinte — minden pompás. Minden oké. Magyar is sok van. Azok is pompásak. És hogy ő milyen remekül éj kin! Ez is pompás. Kezdem irigykedni.

— Öregem, én azóta tele vagyok dohánnyal. Már Mexikót is bebarangoltam a múlt nyáron. Klasszák ám ott a szenyoritáki Kicsit meg is tanultam spanyolul. Például az volt az első szó, amit elsajátítottam, hogy: „muchacha” (lány). Jó mi?

— Jó — mondtam.

— Ne haragudj, egészen megelégedtem valamiről, behívhatok valakit? — vágott közbe vigyorogva.

— Miért ne, de kit akarsz behívni?

— Nem egyedül vagyok... egy lánnyal. Annak a mérnöknek a lánya, akinél Pécsen laktam, amikor az urániumbányában dolgoztam. Persze már megnőtt azóta. Mikor kimentem még irtó kicsi volt. Kint vár a kocsiban.

— Eddig is elég udvariatlan voltál vele szemben. Siess mert meg megsértődik.

Tibor kiséletett. Eltűnődtem. Lehet, hogy nem állent, ha már kocsival jött. Biztos megtalálta számítását. No mindegy. Riadóztattam a családot. Mire visszajött Tibor a lánnyal, már teljes létszámmal fogadtuk őket. A lány tényleg jól megnőtt, mert vagy félféjjel magasabb lehetett Tibornál. Bemutatkozott, Dalmának hívták. Erre én is bemutatam nekik feleségem, meg kisfiam, őket meg Tibor sem ismerte.

— Hű de nagy fiad van! Nem mondom, jól lehangyált. — Ezen jól kacagtak a nők. A kisgyerekek viszont nem értették, miről van szó. Egy ideig ismerkedtünk, majd mikor fogytán volt ez a téma, feleségem részéről elhangzott egy indítvány: menjünk valahová. Mivel ellenvetés nem volt, így gyorsan összekaptuk magunkat és hamarosan indulhatunk is. Egyelőre még nem tudtuk hová. Ezen tanakodtunk egy ideig. Addig is kocsiba ülünk. Szürke Volkswagen volt. Bepréseltük magunkat. A kisgyerekekkel együtt ötön voltunk. Végül is abban maradtunk, hogy fagyaltotni megyünk. Az lesz a legjobb ebben a melegben. A Tisza presszónál megálltunk. Ott kiderült, hogy nincs fagyalt. Minek is lenne, elvégre nyár van. De azért maradtunk. Rendeltünk valamit, mindenki mást.

Faggatni kezdtem Tibort, mondjon valamit, miből él, mivel foglalkozik. Eleinte kitért a válasz elől, de én udvariatlanul noszogattam. Kíváncsiságom nem hagyott nyugton. Ekkor elmondta, hogy igen sok helyen dolgozott az elmúlt néhány év alatt. De azért mindig jól keresett. Mezőgazdasági pilótaként dolgozott egy nagy gazdaságban sokáig, ahol egész nap műtrágyát szórtak a földekre, később erdőtűzet oltottak repülőgépekről. De ezekkel nem lehetett keresni, mert mindent a vállalkozó zsebelt be. Mire megtalálták a kijelölt földterületet, néha be is esteledett, így nem sokra haladtak. Ha meg más földjére szórták le a műtrágyát, abból mindig baj származott. Végzett fizikai munkát is, kikötőben, vasöntőben. Ezt jól fizették. De jöttek az olasz bevándorlók. Ezek már nem voltak olyan igényesek. Amit az óslakók, vagy a korábbi bevándorlók nem vállaltak el, azt elvállalták az olaszok. Feleannyiért. Mindenütt leverték a béreket. Általában öt-hat gyerekek érkeztek az országba, nem voltak válogatószók a „melóban”. A családát el kellett tartani onniból.

— Szóval nem mindig volt oké? — szoltam közbe az elbeszélés ellentmondásos részénél.

— Hát... úgy is lehetne mondani — vigyorgott megint.

— Azért látom éhen nem haltál, kocsid is van.

— Nem az anyám. Úgy béreltem Bécsben kétszáz dollárért. Minden megtett kilométer után háromkilencvenet kell még fizetnem utólag, osztrák valutában. Ja, kérem, ez sem olcsó mulatság. Persze, ezt nem nagyon hangoztatom az ismerősök előtt.

Kezdeti derengeni előttem a valóság. Koránt sem olyan pompás ott minden és ezek szerint nem is olyan oké. Sokkal kegyetlenebb az élet odaát, mint hitte volna. Most harmincnyolc éves és semmire sem vitte. Se szakmája, se kutyája, se macskája.

— Meg kellene már nőszülnöm is... — Biztos akadnak ott is csinos lányok.

— Akadnak. Csak nem akarok oda nőszülni. Az angol nyelvet sem nekem találták ki. Szóval már unom az egészet.

— Szüleid irnak?

— Szüeim? Ugyan. Nem tudod, hogy még tizenhatéves sem voltam, mikor elzavartak otthonról. Az apám. Azóta sem láttam őket. Nem hiányoznak.

Valóban úgy volt. Amióta ismerem, mindig albréletben lakott. Egy alkalommal megkérdezte tőle a háziasszonya: „Tibor maga sohasem eszik főtt ételt?” Mire ő: „Dehogy nem házinéni kérem, gyakran”. Akkor este behozott hozzánk egy kiló lisztet, hogy az anyám főzzön belőle leváros gombócot. Azt szereti. Igaz, csak lisztje volt. Mikor megfogta neki anyám a gombócot, jól belakott belőle Tibor. A maradékot egy kilós papírcsokba tette neki anyám, hogy vigye haza, jó lesz másnapra. Így is tett. A házinéninek adott belőle két szem gombócot, bizonyításképpen, hogy lám eszik ő főttet is. A többi pedig a párnája alá tette. Reggelre mind széjjel nyomta őket a fejével.

Nyilván az utolsó pénzén bérelhetette a kocsit Bécsben, hogy becsültelt megmentse ismerősei előtt. No, meg a hiúsága is így kívánta.

Jó sokáig beszélgettünk. A nők már unták magukat.

Dalmának ekkor kolosszális ötlete támadt. Menjünk ki Dorozsmára, javasolta. Megpróbáltam lebeszélni őket erről. Minek menjünk Dodozsmára. Mit lehet ott látni? Letorkoltak. Tibor is a pártjukra állt. Kiderült, hogy ő dorozsmai. Amióta visszajött nem járt otthon. Pedig lakik ott valami unokatestvére is. Nem nagyon tartják a rokoni kapcsolatot. Nem is fogja meglátogatni őket. Kimentünk Dorozsmára. Az autózásnak a fiam örült legjobban. Meg aztán útközben látott teheneit is. Ettől kezdve folyton az kívánta hallani, hogy a tehén hogyan „gyártja” a tejet.

Megnéztük a szélmalomot is. Bizony elég kopott szegény. Nem idegenforgalmi nevezetesség. Ebben mindnyájan megegyeztünk. Csálódottak voltunk. Megálltunk a presszó előtt. Törnye volt férfiakkal. De azért akadt egy asztal. Pont a televízió mellett. Eppen a spanyol-szovjet meccset közvetítették, a Nemzetek Kupája döntőjéről Madridból. Mindenki ezt nézte. Végül mi is. Oldalról a leglehetősebb szögből. Mennyivel kívélmesebben nézhettük volna végig mindezt otthon.

A mérközés után Tibor hazahozott bennünket és elbúcsúztunk egymástól. Ők mentek vissza Pécsre. Igyekeztem óvatosan megfogalmazni a kérdést, ami valahogy így hangzott: „Mikor jössz legközelebb?”

Dalma már visszaült a kocsiba. Tibor a kormány felől oldalon ácsorgott. Látszott rajta, hogy nehezen jön ki belőle, amit mondani akar.

— Mit gondolsz, találnék én itthon magamnak valamit jó melót?

— Melót biztosan találsz itthon... —

— Úgy gondoltam, hogy egy év múlva hazajönnék... végleg.

Mondtam neki, ezt meg kell gondolnia, nehogy aztán másokat hibáztasson a döntés miatt. Aki saját elhatározásából ment ki, annak önmagától is kell visszatérnie.

— Én már döntöttem. Bár az utlevélellenőrzéskor elég gorbombán beszélt velem egy rendőrtiszt. Másnap megnyugtattak, hogy nem ez a hivatalos álláspont. Ettől az esettől függetlenül jók a benyomásaim. Meg aztán üres kézzel sem jöhetnek.

— Gondolod, hogy ha nyolc év alatt nem sikerült, egy év elég lesz hozzá?

— Fene tudja.

— Nem rossz visszamenni?

— Legszívesebben maradnék.

Mégegyszer búcsúzott, kicsit nehezen, kicsit tétován. Még egy néhány másodperc és a szürke Volkswagen eltűnt a sarkon.

Ezután a fiam kijelentette, hogy ez remek vasárnap volt, és ha én azt akarom, hogy ő mindig ilyen jól érezze magát, akkor vegyek egy ilyen kocsit. Puff neki.

Sokáig elgondolkoztattott az eset. Hát igen, ilyen az élet. Reggel még megesküdtem volna rá, hogy soha az életben nem élt sem rokonom, sem ismerősöm Kanadában, s íme így legyen biztos az ember önmagában.

Most sietek módosítani az önéletrajzomat, ha erre egyáltalán kíváncsi lesz valaki...

Boros József